

POCIEMA KULTŪRAINAVA

1. Ainavas struktūras raksturojums

Ainavas struktūru nosaka Viduslatvijas zemienes Metsepoles viļņotais līdzenums, kur mijas lauksaimniecības zemju, meža un purva masīvi. Vēsturiski Pociema kultūrainavā bijusi liela muižu koncentrācija, kas noteicis, ka reljefa paceltajā daļā ilgstoši dominējušās lauksaimniecībā izmantojamās zemes, bet reljefa pazeminājumos purvu masīvi un meža zemes. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir meliorētas.

2. Ainavas raksturojums un attīstība

2.1. Ainavas bioloģiskās daudzveidības raksturojums

Ainavas bioloģisko daudzveidību nosaka ainavas mozaīkveida struktūra un kultūrainavai pieguļošie lieli meža un purvu masīvi. Ainavas struktūra piemērota mozaīkveida ainavā dzīvojošām sugām, tanī skaitā mazajam ērglim.

2.2. Ainavas estētiskās un kultūrvēsturiskās vērtības

Ainavas estētiskais novērtējums:

Mozaīkveida ainava ar augstu estētisko vērtību, kas saistīta ar daudzām skatu perspektīvām no reljefā paceltā Limbaži – Aloja autoceļa. Ainavas vizuālo vērtību paaugstina dominances ainavā – viensētas un atsevišķi koki. Pašlaik novērojama ainavu estētiskās vērtības samazināšanās, ko izraisa ceļmalu aizaugšana ar krūmiem.

Ainavas kultūrvēsturiskais novērtējums:

Kultūrainava vēsturiskos procesos stipri pārveidota, tāpēc nav saglabājusies vēsturiskā zemes izmantošanas struktūra. Kultūrvēsturiska vērtība ir viensētu dispersajam izvietojumam un atsevišķiem kultūrvēsturiskajiem objektiem:

- **Ķipēnu muiža:** muiža celta 19 gs. beigās pseidogotiskā stilā no sarkaniem ķieģeļiem, tajā daudz sīkformu – robinājumu, ailas joslas un pusloka stika principi. 1999. gadā muiža nodegusi, bet 2001. gadā atjaunota sākotnējā izskatā. Pie muižas labiekārtots parks.
- No **Pociema muižas** saglabājusies tikai muižas magazīnas ēka, kas pašlaik ir ļoti sliktā stāvoklī. Tajā iekārtoti vairāki dzīvokļi. Parks pēc otrā pasaules kara nav kopts un no kultūrvēsturiska aspekta ir sliktā stāvoklī.
- **Pareizticīgo baznīcas drupas**, daļēji saglabājies baznīcas tornis. Baznīca celta 19. gadsimta 70. gadu sākumā kā Umurgas Pareizticīgo draudzes baznīca un tā darbojusies līdz pat 20. gadsimta četrdesmitajiem gadiem. Blakus baznīcai atrodas bijušās pareizticīgo draudzes skolas ēka.
- **Aišēnu senkapi.**

2.3. Ainavas sociālekonomiskā nozīme

Kultūrainavas teritorijā esošās lauksaimniecībā izmantojamās zemes tiek izmantotas lauksaimniecībā. Lauksaimniecībā dominē ekstensīvās saimniekošanas formas. Katvaru pagastā kopumā atīstīta arī mežizstrāde un kokapstrāde.

Teritorijā ir vairākas viesu mājas, bet nevar uzskatīt ka pašreiz tūrisms te ir ļoti attīstīts. Visi priekšnoteikumi tūrisma attīstībai ir radīti Ķipēnu muižā.

2.4. Vispārējās tendences ainavu struktūras attīstībā un to ietekmējošie faktori

Ainavu struktūras vispārējās attīstības tendences:

- Lauksaimniecībā izmantojamo zemju atstāšana atmatā un pakāpeniska aizaugšana ar krūmiem, kā rezultātā samazinās atklātie skati no Limbaži – Aloja autoceļa.

2.5. Ainavu vai ainavu elementu pašreizējais aizsardzības režīms un tā ietekme uz ainavu izmantošanu un apsaimniekošanu

Pašreiz Pociema kultūrainava ietilpst ZVBR neitrālajā zonā. Vairākiem kultūras pieminekļiem piešķirts valsts un vietējās nozīmes pieminekļa statuss.

Aišēnu senkapi. (Valsts aizsardz.Nr 1456, valsts nozīmes),

Dzejnieka F.Bardas dzimtās mājas Katvaru pagasta Rumbiņas Valsts aizsardz.Nr 44, valsts nozīmes).

2.6. Vēlamā ainavu struktūra un tās elementu attīstība

- Mozaīkveida ainavu struktūras saglabāšana.
- Pieļaujama un vēlama lauksaimniecībā izmantojamo zemju izmantošanas intensifikācija, vienlaikus ierobežojot barības vielu noplūdi uz apkārtnē esošajām ūdenstecēm un ūdenstilpēm.
- Viensētu, koku puduru un atsevišķi augošu koku saglabāšana ainavā.
- Ķipēnu muižas atjaunošana vēsturiskajā izskatā.
- Pociema muižas parka atjaunošana vēsturiskajā izskatā.

2.7. Priekšlikumi ainavas izmantošanai un apsaimniekošanai

1. Kultūrainavā nav pieļaujama derīgo izrakteņu ieguve.
2. Nav ieteicams jaunu ciemu veidošana, bet apbūve iespējama paplašinot Pociemu, vizuāli saglabājot kultūrvēsturiskās telpas.
3. Nav pieļaujama enerģētiskas koksnes plantāciju ierīkošana.
4. Kultūrainavā nav ieteicama vēja ģeneratoru būvniecība.

3. Priekšlikumi ZVBR zonējumam

Kultūrainava iekļaujama ZVBR ainavu aizsardzības zonā.